

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 3802
Tarih : 01.10.2019

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 01/10/2019
Sayı: -120.10-E.00000541673

0000541673

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye jeotermal kaynak bakımından zengin bir coğrafyaya sahip olmasına rağmen kahir ekseriyeti Gediz ve Büyük Menderes havzasında bulunan jeotermal enerji üretim santrallerinin yanlış uygulamaları sonucunda bölge insanı sağlık, ekonomik sosyal anlamda olumsuz etkilenmektedir. Jeotermal enerji üretiminde başta insan sağlığını olumsuz etkileyen uygulamaların ve bu uygulamalardan olumsuz etkilenen insanların, özellikle tarımla uğraşan çiftçilerin zararlarının tespit edilmesi gerekmektedir. Bir bütün olarak jeotermal enerji üretimine dair, jeotermal sahaların etütlerinin detaylı yapılması, sahaya ait jeolojik yapının iyi analiz edilmesi, kuyu yapılırken veya yapıldıktan sonra meydana gelebilecek risklerin ortaya konulması, sürekli denetim yapılması, yasa ve yönetmeliklerin tavizsiz ve herkese eşit olarak uygulanması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir meclis araştırılması açılmasını arz ve talep ederiz.

Rıdvan TURAN

Mersin Milletvekili

0000541673

GEREKÇE

Türkiye'deki jeotermal enerji üretimi 1984 yılında Kızıldere'de devlet tarafından kurulan 20.4 Mw ile Kızıldere JES ile başlamıştır. Kızıldere JES, İtalya'dan sonra Avrupa'nın ikinci jeotermal enerji santrali olarak bilinmektedir. Özellikle devlet tarafından çok yüksek teşvikler yapılmasıyla 2006 yılından itibaren özel sektör veya sermaye jeotermal enerji üretimine yönelmiştir. 2018 yılı verilerine göre Türkiye jeotermal enerji üretiminde kurulu kapasite bakımından ABD, Filipinler ve Endonezya'nın ardından dördüncü sırada gelmektedir. Türkiye'de 2018 verilerine göre 1340 megavat kapasiteye sahip 53 jeotermal santral bulunmaktadır. Türkiye'de 53 jeotermal santralin 52'si Gediz ve Büyük Menderes havzalarında bulunmaktadır. Bu havzalar sadece jeotermal kaynak bakımından değil aynı zamanda tarım ürünleri bakımından da önemli zenginliğe sahiptir. Ancak jeotermal santrallerin bu bölgedeki artışı ve çevreye zarar vermesi bu iki zenginliğin bölge insanını ekonomik, sosyal, çevresel ve sağlık açısından olumsuz etkilemektedir.

Türkiye jeotermal araştırma ve üretim faaliyetleri esnasında ortaya çıkan bazı sorunlar nedeniyle çeşitli olumsuzluklar yaşanmaya başlamıştır. Atık jeotermal akışkanın yerüstü sularına kontrolsüz deşarjı, temiz yeraltı akiferinin kirlenmesi, buhar ve karbondioksit salımı, zemin oturması ve çökme, araştırma işletme esnasında patlama fışkırtma, salınan atıklardaki tehlikeli kimyasallar (As, B, F, H₂S vb.), deşarj noktalarında çökeller oluşması, ayrıca karbondioksit olmak üzere jeotermal suyun geçtiği bütün yerlerdeki kimyasallar buhar yoluyla atmosfere ulaşmaktadır. Sıcak suyun gaz olarak çevreye yayılması insan yaşamına tehdit oluşturmaktadır. Kükürtlü hidrojen atmosfere ulaştığında ikinci bir gaz olan kükürt dioksitin oluşumuna neden olmakta ve solunum sistemi sağlığı açısından çok zararlı olabilmektedir. Bunun yanında yeraltı sularında nikel, bakır çinko, arsenik gibi ağır metallerin yüzeye çıkması kansere kadar pek çok hastalığa neden olmaktadır. Ayrıca Gediz ve Büyük Menderes havzalarındaki jeotermal santrallerin insanların yaşadığı bölgeye 200 metre kadar yakın olması insanların ölümle burun buruna yaşaması anlamına gelmektedir.

Türkiye'de, jeotermal enerji alanında yaşanan olumsuzluklar, teknik sorunlar olarak görünür olsa da sorunların asıl nedeni şirketlerin üretimde maliyeti düşürmek amacıyla karlarını azamiye çıkarma isteğidir. Devletin jeotermal enerjide şirketlerin önünü açan teşvikleri; çevre ve insan sağlığı açısından şirketleri denetleyen yasal düzenlemelerin yetersizliği de yaşanan sorunların nedenleri arasında gösterilebilir. Jeotermal enerji üretiminde şirketlerin ve devletin adeta ortak hareket etmesi, bölgede yaşayan insanlar üzerinde çok yönlü ağır sonuçlar doğurmaktadır. Gediz havzası çekirdeksiz üzüm üretiminde Büyük menderes havzası ise dünya incir üretiminde önemli yerlerden biridir. Bu havzalarda yetişen üzüm ve incir dünyada marka değerine sahip olmakla birlikte Avrupa ve Ortadoğu ülkelerine ciddi oranda ihracat yapılmaktadır. Ancak jeotermal enerji üretiminde yanlış uygulamalar bölge zenginliğini yok etmektedir.

Jeotermal enerji temiz ve yenilenebilir enerji olarak bilinmektedir. Ancak jeotermal enerjinin Türkiye'deki uygulamalarında toprak, hava ve su başta olmak üzere çevreye ciddi zararlar vermektedir. Meydana gelen zararların en kısa zamanda önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir.

1	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	Abg
2	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	Hamur
3	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	Necdet İpekyüz
4	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	A. Acar
5	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	Murur
6	GARO PAYLAN	DİYARBAKIR	Garopayan
7	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	Mahmut Toğrul
8	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	Murat Çepni
9	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	E. Günay
10	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	SİİRT	Meral Daniş Beştas
11	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	Ayşe Sürücü
12	HABİP EKSİK	İĞDIR	Habip Eksik
13	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	Hüseyin Kaçmaz
14	AHMET ŞIK	İSTANBUL	A. Şik
15	PERO DUNDAR	MARDİN	P. Dunder
16	TUMA ÇELİK	MARDİN	Tuma Çelik
17			
18	ŞEVİN ÇOŞKUN	MUŞ	Şevin Çoşkun
19	MENSUR IŞIK	MUŞ	Mensur Işık
20	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	Serpil Kemalbay